

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/249/2021
Identifikačné číslo spisu: 3114204744
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3114204744.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne O.. C. S., bývajúcej v O., O..F.. Š. XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Kováčik s.r.o. so sídlom v Trenčíne, ul. Legionárska 6434/2, IČO: 47 251 913, proti žalovanej Slovenská republika za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27 C 38/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. apríla 2021, č. k. 27 Co 78/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 27 Cdo 78/2020-118 z 27. apríla 2021 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako aj vo výroku o trovách konania a rozsudok Okresného súdu Trenčín č. k. 27 C 38/2014-82 zo 14. februára 2020 vo výroku II., ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, ako aj vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. februára 2020, č. k. 27 C 38/2014- 82 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.233,74 eur (výrok I.) v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol (výrok II.) a nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnej zo strán (výrok III.). Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami čl. 46 Ústavy SR, § 27 ods. 2, § 6 ods. 1 zákona č. 514/2013 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2013 Z.z.“), § 2, § 4 ods. 1, 2, § 9, § 10, § 22 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a vecne tým, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala náhrady škody vo výške 1.237,74 eur a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 75.000,- eur, ktorá bola spôsobená pri výkone verejnej moci. Súd sa zaoberal aj vznesenou námietkou premlčania žalovaným, kedy prijal záver, že žalobkyňa nezavinila márne uplynutie objektívnej premlčacej doby v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. keďže táto uplynula skôr než bola žalobkyňa spod obžaloby oslobodená, pričom oslobodenie spod obžaloby bolo podmienkou pre uplatnenie nároku na náhradu škody. Súd považoval márne uplynutie objektívnej desaťročnej premlčacej doby podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. v

prípade oslobodenia žalobkyne spod obžaloby po uplynutí uvedenej desaťročnej premlčacej doby za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Subjektívna premlčacia lehota začala plynúť 10. mája 2012, kedy bolo žalobkyni oznámené, že je definitívne oslobodená spod obžaloby, pričom rozhodnutie v ten deň nadobudlo právoplatnosť. Žalobkyňa podala žalobu 03. marca 2014 v trojročnej premlčacej lehote, jej uplatnený nárok teda nebol premlčaný. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že žalobkyňa v konaní preukázala, že v súvislosti s trestným stíhaním jej vznikli trovy obhajoby, ktoré právnenému zástupcovi v trestnom konaní uhradila. Základ nároku na náhradu škody považoval za daný a teda, čo do základu oprávnený. Žalobkyňa preukázala vznik škody a príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní o začatí trestného stíhania. Na základe uvedeného priznal žalobkyni náhradu škody vo výške 1.233,74 eur. Nárok náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 75.000 eur bolo potrebné posudzovať podľa zákona č. 58/1969 Zb. s odkazom na § 27 ods. 2 zákona č. 514/2013 Z.z. Uplatnený nárok žalobkyne nebolo možné priznať z dôvodov, že Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd hovorí o práve na odškodnenie pre každého, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami článku 5. Žalobkyňa nebola zadržaná, ani zatknutá, nebola stíhaná väzobne a preto nie je možná bez ďalšieho predpisu aplikácia Dohovoru v súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobu žalobkyne týkajúcu sa náhrady nemajetkovej ujmy zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), že žiadna zo strán nemala právo na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 27. apríla 2021 sp. zn. 27 Co 78/2020 v napadnutej (zamietajúcej časti) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej voči žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a podľa § 387 ods. 1 CSP ho ako vecne správny potvrdil pričom v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP odvolací súd poukázal na vecne správne odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie s ktorým sa stotožnil. Odvolací súd uviedol, že uvedené odvolacie námietky žalobkyne boli neopodstatnené, bez opory v zistenom a ustálenom skutkovom stave a v následnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie. Obsah odvolania nebol spôsobilý spochybníť vecnú správnosť výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybnili správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie. Žalobkyňou uplatňované odvolacie dôvody neboli podložené takými relevantnými argumentami, ktoré by boli spôsobilé spochybníť správnosť skutkových a právnych záverov, na ktorých založil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie. V odôvodnení sa s dôkazmi predloženými žalobkyňou dostatočne vysporiadal. Súd v rozhodnutí uviedol, že žalobkyňa podala odvolanie z dôvodu, že súd prvej inštancie neodôvodnil, prečo vo veci rozhodol o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v rozpore s rozhodnutím Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016-42, ktorým sú súdy viazané. Súd prvej inštancie žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy zamietol z dôvodu, že tento je potrebné posudzovať podľa zákona č. 58/1969 Zb. s odkazom na § 27 ods. 2 zákona č. 514/2013 Z.z. pretože zákon č. 58/1969 Zb. nepozná ustanovenie o náhrade nemajetkovej ujmy, právo na jej náhradu zaviedol až zákon č. 514/2003 Z.z. v ustanovení § 17, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004 a na tento prípad sa nevzťahuje. Súd dôvodil, že uplatnený nárok nie je možné priznať ani z dôvodov, že Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd hovorí o práve na odškodnenie pre každého, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanovením čl. 5. Konštatoval, že žalobkyňa nebola zadržaná, ani zatknutá, nebola stíhaná väzobne a preto nie je možná bez ďalšieho predpisu aplikácia Dohovoru. Podľa žalobkyne súd rozhodol v rozpore s rozhodnutím Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016-42 na čo odvolací súd reagoval, že uvedené rozhodnutie nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyššej súdnej autority od ktorej sa v zmysle článku 2 ods. 2 CSP nemôže odkloniť. To dokazuje fakt, že v citovanom rozhodnutí bol prekonaný názorom Ústavného súdu SR v novšom rozhodnutí IV. ÚS 11/2019-13 z 10. januára 2019. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (§ 124 ods. 1 CSP) a

ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP. Žalobkyňa sa nestotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie ani odvolacím súdom, oba považuje za arbitrárne. Nie je možné zistiť, prečo by malo neskoršie rozhodnutie Ústavného súdu SR negovať iný skorší názor nálezu Ústavného súdu SR, ktorý ako z jeho obsahu vyplýva je podstatne vecnejší a vo veci samej sa zaoberá skutkovou a právne identickou vecou. Pokiaľ by boli obe rozhodnutia aplikovateľné na daný prípad, potom možno konštatovať, že je rozhodovacia prax rozdielna a otázka nebola jednoznačne vyriešená. Svoje odvolanie odôvodnila tým, že sa okresný súd vôbec nevysporiadal s nálezom Ústavného súdu SR III. 754/2016-42, na ktorý poukazovala a z ktorého vyplýva oprávnenosť jej nárokov. Dovolateľka vyvodzuje dovolanie z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP vidí nesprávne právne posúdenie veci v aplikácii ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. a vo vylúčení aplikácie zákona č. 514/2013 Z.z. pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným trestným stíhaním.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6.1. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.2. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

6.3. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP.).

6.4. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

6.5. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou

dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákona zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

6.6. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

6.7. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

7. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že sa odvolací súd stotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie, ako aj s právnym posúdením, a preto napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP). V takom prípade zákon umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie rozsudku, avšak zároveň však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní pred súdom prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie.

8. Vecnú správnosť potvrdzujúceho rozhodnutia treba chápať v širšom zmysle teda nielen z hľadiska hmotnoprávneho (aby totiž rozhodnutie plne zodpovedalo hmotnoprávnym predpisom upravujúcim dotknutý právny vzťah), ale aj z hľadiska procesnoprávneho, so zreteľom na skutočnosť, že len pri dôslednom a presnom dodržiavaní procesných ustanovení môžu byť splnené predpoklady na vydanie rozhodnutia úplne zodpovedajúceho zákonu. Potvrdeniu prvoinštančného rozhodnutia preto musí predchádzať všestranné posúdenie veci odvolacím súdom, zhodnotenie tak procesného postupu súdu prvého stupňa, ako aj jeho úvah pri aplikácii predpisov hmotného práva.

9. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im práva úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tomto konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

11. Zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP, vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a pod. Odôvodnenie rozhodnutia musí spĺňať náležitosti vyplývajúce z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP.

12. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13. Z týchto dôvodov dovolací súd považoval uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP za opodstatnený, keďže nesprávnym procesným postupom súdov boli porušené procesné práva žalobkyne v takej miere, že mali za následok porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v ktorom je implikované aj právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). Procesný postup je nielen faktický postup súdu teda to, ako spor vedie, ale napr. aj postup súdu pri vykonávaní alebo hodnotení dôkazov (m. m. IV. ÚS 557/2020), ktorý má v konečnom dôsledku svoj odraz aj v samotnom odôvodnení rozhodnutia (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021).

14. Z uvedeného vyplýva, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. Ak sa teda odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je potom nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezbavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania - prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie (ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlil, prečo táto bola bez právneho významu) a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejní, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť (v tejto súv. por. i uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2019 sp.zn. 7 Cdo 226/2017). Tým samozrejme nie je myslené, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

17. Pretože súd prvej inštancie v prejednávanej veci nezaujal k námietke žalobkyne žiadne stanovisko a odvolací súd sa nevysporiadal s tou istou odvolacou námietkou, záver dovolacieho súdu je taký, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmatečnosťou vadou podľa § 420 písm. f/ CSP (tak ako to má na mysli druhá veta stanoviska R 2/2016) a dovolanie musí byť z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími tvrdeniami žalobkyne, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

18. Žalobkyňa dôvodne namietala, že súdy nižších inštancií sa nevysporiadali s jej uplatnenou námietkou pri posudzovaní dôvodnosti uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a to s poukazom na nález Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016-42, ktorým chcela preukázať, že vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to či bolo vydané za účinnosti zákona č.

58/1969 Zb. alebo za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby pokiaľ jej v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla. Je to ústavne akceptovateľný a ústavou predpokladaný spôsob poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osoby.

19. Bolo preto povinnosťou odvolacieho súdu vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní žalobkyne (§ 387 ods. 3 CSP). Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť priaznivejšie rozhodnutie pre odvolateľa.

20. Ak vychádzame zo záveru nálezu Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016-42, v ktorom sa uvádza že: priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne) je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (t.j. pred 1. júlom 2004), súdy sa mali vysporiadať ústavne konformným spôsobom a na túto relevantnú otázku mala žalobkyňa dostať odpoveď. Dovolaciemu súdu je známe z jeho rozhodovacej činnosti aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 152/2018 z 30. septembra 2020, v ktorom sa s takto vysloveným názorom ústavného súdu plne stotožnil, akceptoval ho s tým, že nemal žiaden dôvod sa od tohto názoru odkloniť. „Pokiaľ preto odvolací súd vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého žalobcovi možno priznať odškodnenie vo forme nemajetkovej ujmy za vedenie trestného stíhania, ak bol spod obžaloby oslobodený, hoci to zákon č. 58/1969 Zb. výslovne neupravoval, jeho rozhodnutie je vecne správne, aj keď z iných dôvodov. (sp. z. 6 Cdo 152/2018 z 30. septembra 2020)“ Aj toto jednotné rozhodnutie dovolacieho súdu ako najvyššej súdnej autority v systéme všeobecného súdnictva preukazuje opodstatnenosť tvrdení žalobkyne v jej odvolaní o tom, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania je ústavne akceptovateľným.

21. Krajský súd však napriek tomu vychádzal z toho, že predmetný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, na ktorý žalobkyňa vo svojom odvolaní poukazovala, nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyššej autority, od ktorej sa nemôže zásadne odkloniť s tým, že názor v tomto náleze mal byť prekonaný iným rozhodnutím Ústavného súdu SR IV. ÚS 11/2019-13 z 10. januára 2019, ktoré však vychádzajúc z jeho odôvodnenia vôbec neriešilo žalobkyňou nastolený právny problém o odškodňovaní nároku na nemajetkovú ujmu nezákonným stíhaním, ale sa venovalo premĺčaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej väzbou. Takéto poukazovanie na obsahovo odlišné rozhodnutie najvyššej súdnej autority akým je Ústavný súd Slovenskej republiky v danom konkrétnom prípade je absolútne nenáležité a zavádzajúce.

22. Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, lebo nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1, 2 v spojení s § 450 CSP).

23. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie potrebné vysporiadať sa s relevantnými argumentmi žalobkyne, ktoré dosiaľ súdy nižších inštancií nezodpovedali, na ktoré poukazovala v odvolaní.

24. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj z § 421 ods. 1 CSP, pričom len citovala všetky ustanovenia podľa písm. a/, b/ a c/ CSP ale dovolací dôvod nevymedzila.

25. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

25.1 V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ vymedziť a jasne formulovať právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

25.2 V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vymedzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP by mal dovolateľ aj uviesť, ako je dovolacím súdom právna otázka rozhodovaná rozdielne a doložiť konkrétne označené rozhodnutia dovolacieho súdu.

26. Pokiaľ dovolateľ vo svojom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, resp. neoznačí rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré právnu otázku posudzujú a rozhodujú rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktoré judikáty, stanoviská alebo rozhodnutia mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky do úvahy prichádzajúce rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky. V opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétne cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP.

27. Pokiaľ ide o dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP, dovolateľka nevymedzila právnu otázku spôsobom, ktorý sa vyžaduje a tiež neuviedla rozhodnutia, ktoré by týmto dovolacím dôvodom nasvedčovali.

28. Za týchto okolností dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne neobsahuje vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania v tejto časti podľa § 447 písm. f/ CSP.

29. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.